

Vox cecinit, sanctisque Deum laudavit in hymnis.
 Vix audet quisquam confestim credere visis.
 Consulit et dubio trepidantia lumina voto,
 Nec fracta est terrore fides, properatur ad amnem;
 Ocius instaurat vegetas nova gratia vires,
 Non habitum mutare placet, cum vestibus hisdem
 Exsultant, madidoque fides non alget amictu.
 Sic ripa ulterior tanto gavisa triumpho,
 Cantemus Domino læta et credula, dixit (*sic*),
 Præda illæsa canit, submersus prædo remansit.

Ecce iterum Dominus scissi Jordanis hiatu
 Divisum patefecit iter, populumque per amnem
 Prægressæ jussit se jungere cominus arcæ,
 Ad fontem remeans vertit sua flumina gurges,
 Et sistens cursum refluus properavit ad ortum,
 Hæc loca calcatis populus protrivit arenis
 Navita quæ trepidus, remo veloque cucurrit.
 Quas terræ, pontique vias non nominis hujus
 Gloria pernici penetravit concita saltu,
 Æquoreas egressa vias, et pervia nautis,
 Vasti dorsa maris validis abrepta procellis?
 Puppis in ignotum longe delata profundum
 Extra hominum classisque vias torpore ligatum
 Turbinis impulsu præceps irruerat æquor.
 Egressum spes nulla dabat. Nam glute liquoris
 Immota absistens pontus tabulata tenebat
 Obsidione maris cupientes vota procellæ.
 Verum nulla datur miseris exire potestas
 Naufragium tam segne tenet sine motibus ullis
 Quæ natat in pelago non enatat, hæret in undis
 Detestanda quies pontus quod sustinet obstat,
 Nec vehit impulsu puppem, nec sorbet hiatu.
 Effugii via nulla patet, nam servat in undis
 Fluctibus astrictam torpens custodia prædam.
 Spes est una Deus, solus quæcunque creavit,
 Et regit, imperium servant elementa creantis,
 Ad nutum Domini raptim commota quiescunt,
 Insuetos motus propere torpentia discunt,
 Dispositisque prius rebus dat jussio legem.

Quidam rumorem sensu meliore secutus
 Martini titulos fama vulgare pro orbem
 Compererat, plenaque piis miracula gestis,
 Hic cogente malo solam ratus esse salutem
 Ad verum clamare Deum, sic forte precatus,
 Ad cælum visus lacrymarum fonte rigatos
 Erigit, atque oculis cordis penetralia jungens
 Aspice, ait, miseros spes una et vera salutis,
 Martini miserere Deus, qui tanta per illum
 Sparsisti in populis divini signa favoris,
 Et meritum virtute probans extendere terras
 Jussisti titulos etiam trans æquora claros.
 Ille suis solvat vel laxet vincula puppis
 Suffragiis, cogat divisas cedere lymphas,

A Et tantum fluctum rarescere gurgite ponti.
 Nec mora, et allapsi propere vis maxima venti
 Expulit arreptam discisso gurgite navem,
 Et vexit facili super invia cærulea flatu,
 Moxque exoptata portus statione refovit,
 Nomine Martini vectus simul atque revectus.
 Assiduæque fide dona exorata canentes,
 Quis tandem hæc sensu capiat; quis carmine pingat
 Quis numerare queat, quis promere? vincitur omne
 Ingenium, cohibent pressas præconia linguas.
 Attamen inferior titulis quos gloria comit,
 Quæ comperta mihi toties vel scripta relegi
 Cum fari ut dignum est, nequeam, vel tangere nitar.

Quidam de sancto repetens sua limina templo
 Præsidium domui credens afferre salutis
 B Detulerat secum sanctam ad penetralia ceram,
 Fidens quod tanti benedictio juncta patroni
 Tam justæ fidei meritis virtutis adesset.
 Et jam tempus erat prodi documenta favoris.
 Forte per elapsum serpens incautius ignem
 Flamma vorax vires augens per pabula ligni
 Urgebat jam clade domum. Vapor undique in auras
 Plurimus undantem glomerabat turbine molem,
 Arida sorbebat rapiens atque obvia lambens,
 Et solas linquens de tanta clade favillas.
 Nec spes effugit propius flagrante periclo.
 Sepserat incumbens propter penetralia terror,
 Et tam contiguam vicina pericula prædam.
 Ad sanctum rediere preces, clamore fideli
 Poscitur, atque iterant crebræ nomina voces (*sic*),
 C Ipse herus accensæ rutilantia lumina cære
 Unguine felici blandam fundentia lucem
 Prætrepada velox rapit ad penetralia dextra,
 Atque inter medias statuens flagrantia flammæ
 Ignis præsiidiis ingentem repulit ignem.
 Hæsit turbo furens, vastator protinus hostis
 Terga dedit, rabienque ignis scintilla fugavit.
 Non ita si totos jecissent nubila nimbos
 Desuper infusæ possent prodesse procellæ.
 Aut si certanter rapuissent flumina coetus,
 Quilibet hæc quirent exhausto flumine fontes
 Tam celeri præstare bono quam vera potestas
 Ignis prætrepidans refugit sua pabula ceras
 Alterosque favos consors natura pavescit.
 Virtute interimit flammam quam lumine nutrit
 Nectare perspicuo redolens pinguedo liquores.
 D Hæc paucis ausus propere percurrere verbis
 Signavi inducto populo relegenda fideli,
 Firmavere humilem tam grandia gaudia vocem,
 Quæ quæris descripta parum mirabere gesta,
 Sufficit ut carmen temnens præconia laudis
 Nil morti licuisse, palam cum vita probetur.
 Perpetuum urbs Turonum Martino antistite gaudet.

EPISTOLA

B. PAULINI AD PERPETUUM EPISCOPUM.

Domino sancto ac beatissimo patrono Perpetuo episcopo Paulinus.

lurato asinæ ora reserastis qui mihi loquendi fidu-

ciam præstitistis, cum objecta ore in eo loca reverentius silentio conticescerem quam imperita verborum garrirerem. Sed quærit de suffragii assidui

suggestione : votum loquendo prodidere, domine A
sancte ac beatissime, specialis apud Dominum patrono
conversationis angelicæ et apostolicæ dignitatis.
Ego conscientia perurgente credideram etiam hoc
fuisse nimium quod potueras notare temerarium, ut
ad illam virtutum tam perspicuam claritatem quasi
illuminandus accederem, lucemque tam claram tene-
brarum mearum nube restringerem. Sed benigne de
his quæ scripseram sentiendo duplicatis audaciam
jussione, ut etiamnum illi parietes consecrati ver-

suam meorum ferant lituras, qui ad remedium im-
becillitatis imbuimur. Versus per dominissimum meum
diaconum sicut præcepistis, emisi, quos pagina
in pariete reserata susciperet, etiam illis de vi-
sitatione Nepotuli mei memor tanti favoris adjectis,
quem charta inscripta virtutibus, et manu beatitudi-
nis vestræ subscripta sanaverat. Vestra præstabit
oratio ut credulitas crescat auxiliis, et quæ adipisci
cupimus, scribere quia permittimur, adeamus.

INCIPIT VERSUS PAULINI DE VISITATIONE NEPOTULI SUI.

• Quam modicam stillam quanto torrente rependis, B
Sancte Deus, licet ipsa hujus vel guttula roris
A te tam sterili data sit vel præstita cordi.
Non his obsequiis tam largum flumen egebat,
Et tenuis levibus foliis qui decidit humor
Tam profluo augmento faceret dum labitur amni
Cum magis ad ramos de rupi surgeret humor,
Dum virens fundit nebularum stamina gurges,
Contiguumque rapit sitiens vicinia frigus
Inque hæc gutta meas tetigit tam prodiga fauces,
Tangeris ut marmor solidi crystallæ fluenti.
Quantum hæc sola mihi ferret patientia donum
Ut nullam incideret felix audacia culpam.
Nunc vero his etiam duplicaret gratia signis
Ut nullo te fine canam, venerande sacerdos,
Non finitur opus quo susciter, addita crescut,
Quæ meminisse jubet virtus, dum proditur astat,
Tunc meas visus lacrymas, tu fletibus illis
Fers miseratus opem, te vitæ altissimus auctor
Exorante gravis cohibet lamenta senectæ.
Ipsa salus vitam revehit : dejecerat ægrum
Et pene exanimem morbi vis tanta nepotem,
Conjunctamque eidem nubendi lege puellam,
Ut vix jam tenui spirarent corpora flatu,
Nec posset solers tactus dependere venas
Subtracti pulsus filo languente latentes.
Me quoque submotum pietas arcebat ab omni
Officio : exosam vitabant lumina lucem,
Dum pœna est quodcunque vident. Spes una parentis
Cor tetigit juvenis, causam mandare patrono,
Indulti et toties proprii meminisse favoris.
Nuper contigerat perlectam evolvere chartam
Quæ tanti ad nosmet meriti pervenerat, index
Innumera ut miris fulgeret gratia signis,
Queis Dominus veri meritum testatus amici,
Ornabat sanctum per dona immensa sepulcrum.
Hæc signa antistes dextra signaverat alma
PERPETUUS, tanti gavisus laude magistri.
Hanc igitur chartam vix linguæ murmure parvo,
Incunctante fide spes non incerta poposcit.
Exanimi juveni vires fiducia fandi
Præstitit, et fessam laxavit gratia linguam.

Ergo inter medios quos febris moverat ignes
Virtutum palmas stomacho conjunxit anhelo,
Et rapuit recolendo fidem quæ scripsit in ipsis
Condita visceribus quidquid conclusa tegebat
Pagina, et ad votum velox medicina cucurrit.
Exiit jussus tanta ad miracula sudor,
Crevit et ad numerum tanti quoque muneris ordo
Ut scribendo fidem faciam quam scripta retentant :
Non tam pernici suspendunt succina saltu
Festucam feni vicini glute vaporis,
Quam citus ad chartam madefacti corporis humor
Mandato celebrante redit, sæpe vita revertens
Affectu quæsivit avum, quasi nuntia tanti
Muneris, et reliquis jussit me jungere signis
Quam præsentit opem, tali mandanda patrono est
C Causa rei, assistit propior clementia sanctis
Et culpæ offensam relevat tutela favoris.
Nec mora commoditas numerum prægressa dierum
Qua sæpe ignaros spes dinumerata fefellit
Auxiliis orantis adest, nec clauditur ullis
Gratia vera locis, nec vires terminus arctat,
Quas Deus accumulât, propter curatio tangit
Qua Salvator adest : tam longe abjuncta sepulcro
Cellula suscepit quod mens attenta poposcit,
Atque ipsa est ingressa locum, quo credita puocto.
Ille æger, lethumque pavens uxoris amatæ,
Fit medicus, suadetque fidem mittendo salutem,
Poscit et illa toris quidquid persenserat iste.
Est certamen opem retinere, et querere partam,
Hic possessa timet dimittere, illa probatis
D Se quoque salvari festinat credula signis,
Sique dure inque vices ambo orant, ambo retentant(sic),
Atque hærens uni pietas succurrit utrique.
Grates, sancte, tibi dum spiritus hos reget artus,
Mens et lingua canet, nunc respice cætera clemens
Membra domus, celeris revehens fomenta salutis,
Et tibi commissam propior solare senectam,
Optata indulgens propere, vel præstita servans.

DE ORANTIBUS.

Quisque solo acclinis mersisti in pulvere vultum :
Humidaque illæssæ pressisti lumina terræ.
Attollens oculos, trepido miracula visu
Concipe, et eximio causam committe patrono,

• Hi versus valde corrupti erant in vetere codice.